

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 124: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Pædagogiske læreplaner i dagtilbud til børn).

Af socialministeren (Henriette Kjær).
(Fremsat 17/12 2003. Første behandling 15/1 2004. Betænkning 11/3 2004).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Som tidligere meddelt behandles dagsordenens punkt 16 før punkt 15.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Forespørgsel nr. F 34:

Forespørgsel til ministeren for ligestilling:

»Hvad vil regeringen gøre for at styrke mænds ret til og muligheder for at være fædre?«

Af Anne Grete Holmsgaard (SF), Marie Daugaard (SF) og Aage Frandsen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 16/12 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/12 2003).

Begrundelse

Anné Grete Holmsgaard (SF):

Vi har rejst denne forespørgsel, fordi vi finder, at der er et stort behov for at få anerkendt fædre som fædre og mere og andet end en form for husmodererstatning.

For os er det mest påtrængende problem i denne sammenhæng mangelen på en egentlig fædreorlov, altså farens egen separate ret til orlov, af hensyn til faren, af hensyn til børnene og af hensyn til kvinderne.

Spørgsmålet har været drøftet i årevis, og vi var faktisk for et par år siden nået frem til, at faren havde 4 uger som sin egen orlov. Denne valgte den nuværende regering af beskære til halvdelen med den konsekvens, at færre fædre i dag tager orlov, end tilfældet var tidligere.

Det var helt forudsigeligt, at det ville gå sådan. Alle erfaringer, herunder erfaringerne fra de øvrige nordiske lande, viser, at der først kommer skred i tingene, når man anerkender fædre som selvstændige rettighedsindehavere og tildele dem deres egen fædreorlov.

Argumentet med det frie valg for fædre, at fædre altså bare kan vælge, holder ikke. Det viser praksis. Men det er jo også sund logik, for

der er ganske enkelt mange barrierer på vejen, som gør, at det frie valg ikke holder, når det kommer til stykket. Det kan være barrierer på farens arbejde, det kan være hos arbejdsgiveren, det kan også være hos kolleger.

Men det kan også være barrierer hos moren, eller det kan være barrierer hos faren selv, der synes, at det trods alt er for fremmed at kæmpe sig igennem til at holde orlov, ind i en fremmed verden, for mor er jo, trods alt verdensmester. Det ved vi jo.

Det kan også være økonomiske barrierer, fordi kulturen og alle vanerne jo har betydet, at det især er inden for det kvindedominerede område, de fleste ordninger med fuld løn under barsel er. Hertil kommer så de barrierer, jeg har nævnt før, nemlig barriererne hos den enkelte far.

Med disse få ord ville jeg gerne begrunde vores forespørgsel.

Besvarelse

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

Mænd som fædre er et væsentligt ligestillingstema, og jeg vil gerne gøre en indsats for, at fædre kommer mere på banen, først og fremmest for børnenes skyld. Mit udgangspunkt er børnenes velfærd. Jeg er sikker på, at børnenes opvækst forbedres, hvis de har tætte relationer til både deres far og deres mor, og samtidig er det uden tvivl godt for fædrene at have et nært forhold til deres børn. Det vil så også komme mødrene til gode.

Hvis forældrene deles mere om ansvaret for børnene, bliver det i højere grad muligt for begge parter at kombinere arbejdsliv og familieliv på en god måde.

Kl. 14.00

Som det fremgår af den handlings- og perspektivplan for det kommende års ligestillingsarbejde, som vi skal diskutere senere i dag, har jeg valgt at sætte fokus på mænd og ligestilling som et særligt indsatsområde i 2004.

Faderskabet har ændret sig meget i løbet af de sidste årtier. Fædre er i langt højere grad en del af deres børns liv, og derfor skal vi selvfølgelig også være parate til at bakke op om, at mænd har så gode rammer som muligt for at være sammen med deres børn.

Regeringen har givet både mænd og kvinder lige fleksible rammer, som skal til, for at den nybagte familie kan få en god start på tilværelsen.

Orlovsordningen er lavet så fleksibelt, at forældrene både kan vælge at tage orlov sammen og hver for sig, de kan tage orlov på deltid, og de kan tage orlov på fuld tid, og sidst, men ikke mindst, har faderen mulighed for at tage op til 48 ugers orlov. Han kan jo tage mere orlov end moderen, hvis det er det, familien ønsker.

De formelle rammer for fædres orlov er altså, som de skal være, og lad mig bare sige med det samme: Regeringen har ingen planer om at ændre på orlovsordningen, som den er i dag.

Det, at de formelle rammer er på plads, betyder selvfølgelig ikke, at de nybagte fædre ikke kan ramme ind i problemer, når de gerne vil tage orlov. Jeg har hørt om nogle mænd, der føler, at deres mulighed for at tage orlov bliver forhindret af kulturen på deres arbejdsplads.

En far, der holder på sin ret til at være sammen med sit nyfødte barn, kan måske risikere ikke at få den næste forfremmelse eller måske ligefrem blive frosset ud af sine kolleger, men det har vi kvinder jo ligesom kendt til i mange år – måske ikke at blive frosset ud, men bestemt at miste den næste forfremmelse; det er set før.

Men hvis det er den form for modstand, som mange mænd møder, er det en gammeldags holdning, som vi skal til livs, og det vil jeg godt til bunds i. Derfor ser jeg i øjeblikket på muligheden for at lave en undersøgelse af arbejdspladsens betydning for mænds brug af orlov.

Jeg vil også tage kontakt til arbejdsmarkedets parter, så vi i fællesskab kan gøre en indsats for, at den enkelte arbejdsplads ikke forhindrer mænd i at bruge de fleksible orlovsordninger, der allerede findes. Mænd skal selvfølgelig ikke ses ned på eller forflyttes eller mobbes, bare fordi de gerne vil have barselorlov.

I den sammenhæng er det nødvendigt, at både forældre og virksomheder kender deres rettigheder og muligheder. Sammen med beskæftigelsesministeren har jeg udgivet pjecer til virksomheder og forældre om den fleksible orlovsordning. Pjecerne lægger vægt på begge forældres rettigheder og muligheder. Senere på året udsender jeg også en pjeces om barselorlov, der er specielt rettet til mænd. Jeg tror, det er vigtigt, at der bliver lavet materiale specielt rettet til fædre, ellers er det ofte kun moderen, der får det læst.

Som en del af indsatsområdet mænd og ligestilling vil jeg også tage kontakt til sundhedsplejerskerne for at etablere et samarbejde. Sundhedsplejerskerne er et vigtigt led i at skabe så gode rammer som muligt for nybagte forældre,

og derfor skal vi have gjort sundhedsplejerskerne opmærksomme på at inddrage fædrene. Så vi vil tilvejebringe en undersøgelse på området for at se, om der er nogle særlige metoder, der kan bruges.

Et af de temaer, der ofte diskuteres, er fædres rettigheder i forbindelse med skilsmisse. Fædre har de samme rettigheder som mødre i forhold til barnet i en skilsmisse. Men i praksis er det i ni ud af ti tilfælde moderen, børnene ender med at bo hos. Et kernepunkt i diskussionen om skilsmisse og samvær er, om skilsmissegædre rent faktisk får det samvær med deres børn, som de ønsker.

I 1999 lavede Socialforskningsinstituttet en undersøgelse blandt forældre med forældremyndighedssager og samværsager i statsamtet. Undersøgelsen viste, at det store flertal af fædre var enige i, at barnet skulle bo hos moderen. Størstedelen af fædre var også tilfredse med de aftaler, de fik i statsamtet.

Justitsministeriet har bedt Socialforskningsinstituttet om en ny undersøgelse om samvær, som er lige på trapperne, og det bliver interessant at se, om det stadig er sådan, at forældrene generelt er tilfredse med de aftaler, der laves om samvær.

I langt de fleste skilsmissegager er moderen og faderen enige om at fordele samværet med børnene, uden at statsamtet eller Civilretsdirektoratet behøver at blive blandet ind i det, og i langt de fleste af de sager ender børnene som sagt med at bo hos moderen.

Kl. 14:05

Det er stadig meget ofte kvinderne, der tager det primære ansvar for børnene og for at få hjemmet til at hænge sammen. Derfor er det måske heller ikke underligt, at børnene ofte ender med at bo hos moderen. Det er nok den bedst mulige forlængelse af den hverdag, de har haft, inden deres far og mor blev skilt.

I de sager, der ender i statsamtet eller hos Civilretsdirektoratet, ser jeg ikke umiddelbart nogen grund til at tro, at fædre bliver forskelsbehandlet. Reglerne er ens for fædre og mødre, og i afvejningen af, hvor barnet skal bo, indgår der mange elementer, bl.a. lægger man jo vægt på barnets egen mening.

Selvfølgelig er det vigtigt at sørge for, at samværsforælderen, der ofte er faderen, har så optimale rammer som muligt for at være sammen med barnet og øve indflydelse på barnets liv. Justitsministeren har den 10. marts 2004 fremsat et lovforslag, der skal forenkle reglerne på det fa-

milieretlige område, og et af punkterne i det lovforslag er en udvidelse af adgangen for den forælder, der ikke har forældremyndigheden, til at få orientering om barnets forhold.

Det er nogle skridt på vejen mod at lette forholdene for forældre, der ikke har forældremyndighed eller bor sammen med deres barn. Der er sikkert andre steder, hvor vi kan forbedre rammerne for, at børn får et stabilt og godt tilhørsforhold til begge forældre, og det er jeg altid åben over for at se på.

Jeg har også fået henvendelser fra fædre, der er irriterede over, at deres kommune sender breve om børnenes forhold, som kun er adresseret til mødrene, og det er altså, selv om forældrene bor sammen. Jeg har taget problemstillingen op med Kommunernes Landsforening, og de er positivt indstillet og har lovet mig at arbejde videre med problemet.

Jeg er sikker på, at vi alle her i salen kan være enige om, at mænd skal have mulighed for og ret til at være forældre for deres børn, og det gælder selvfølgelig, hvad enten de er skilt eller bor sammen med barnets mor. Det er vigtigt, at fædre og børn har mulighed for at knytte tætte bånd for hele familiens skyld. Derfor synes jeg også, det er positivt, at vi får mulighed for at drøfte det her område. Det er som sagt noget, som jeg gerne vil arbejde videre med. Fædre skal have de bedst mulige rammer om deres forældreskab, men de skal også selv komme på banen og taget et ansvar.

Forhandling

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg er måske ikke så voldsomt overrasket, men alligevel lidt trist over, at ministeren så kategorisk afviser at ændre forholdene.

Hvis vi nu et øjeblik vender os mod vores nabolande, så ved vi og kan konstatere, at den separate fædreorlov er en succes i Norge. Det er næsten ni ud af ti fædre af dem, der har mulighed for med den særlige norske orlov at tage orlov, der tager orlov, og det er faktisk 15 pct. af fædrene, som tager mere end de 4 uger, der er reserveret til faderen.

Hvis man ser på den islandske ordning, som er indført gradvis, har det også vist sig, at den har været en enorm succes i forhold til at få fædre til at tage orlov. Godt og vel 80 pct. af de islandske fædre tager 2 måneder, mens en meget

stor del tager 3 måneder, og den er faktisk først indført med fuld styrke fra 2003.

Vi ved også fra de 4 uger, vi havde i Danmark, inden de 4 uger blev afkortet til 2 uger, at fædrene var rigtig godt på vej.

Så alle erfaringer fortæller os, at hvis vi virkelig seriøst vil have, at fædrene skal anerkendes fuldt ud som fædre og gå på orlov, så går vejen over en separat fædreorlov.

Kl. 14.10

Jeg mener også, det er en vigtig anerkendelse af fædrene, men det er ikke den eneste årsag til, at vi brænder meget for at få det gennemført. Vi gør det også af hensyn til de børn, der er hos parret, for at de børn også har mulighed for at have en meget nærværende og tilstedeværende far gennem deres helt tidlige opvækst.

Vi gør det også af hensyn til at få gjort kål på, kan man sige, de ligestillingsproblemer, som vi stadig væk har i samfundet og ikke mindst på arbejdsmarkedet, hvor vi jo kan henføre mange af dem til det fænomen, at det næsten udelukkende er kvinderne, der påtager sig orlovsbyrden eller indimellem faktisk også udelukker mændene fra at tage del i orloven.

Det er de problemer, vi udmærket kender, nemlig at kvinder for arbejdsgiverne fremstår som en mere usikker og som en dyrere arbejdskraft; det er de problemer, der består i, at kvinder mister langt mere i forhold til pensionsopsparing. Det er ikke sikkert, at det føles så voldsomt, når man får de små børn og måske er i tyverne eller i tredverne, men det rammer meget hårdt i den sidste ende.

Vi ved også, at det har negative konsekvenser for lønforløbene for kvinderne, at de er væk i lange perioder, frem for at vi har en situation, hvor vi siger, at børnene har en far og en mor, og i langt, langt, langt den overvældende del af tilfældene er der jo tale om, at den far og mor bor sammen, hvad enten de er gift, eller de ikke er gift.

Så al sund fornuft peger på, at vi skal gå denne her vej, og jeg vil derfor lægge meget vægt på, at vi kommer videre. Inden min taletid løber ud, vil jeg godt sige, at jeg på vegne af os selv naturligvis, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Enhedslisten gerne vil fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at styrke mænds ret til og mulighed for at være fædre ved at sikre, at en større del af den nuværende barselorlov reserveres til fædre. Der stiles mod en separat fædreorlov på 3 måneder – startende med, at de nuværende 2 uger udvides til 6 uger fra og med 1. januar 2005.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 68).

Som det fremgår af dette forslag, ønsker vi at gå den vej, som man er gået i Island, nemlig at sige, at en del af den barselorlov, vi har nu, som jo er blevet på 1 år, reserveres til fædrene. Konsekvensen, hvis fædrene ikke bruger den, vil også være, at den bortfalder. Javel, men er det ikke et indgreb? Jeg synes det ikke.

Vi taler om et problem, som er særdeles alvorligt, både når vi snakker om ligestilling, og når vi snakker om fædres rettigheder. Men vi taler også om noget, som det offentlige faktisk skyder mange penge ind i, for uanset om man er det ene eller det andet sted på arbejdsmarkedet, er der tale om, at man får en dagpengerefusion.

Så for os har det her en meget høj prioritet i de kommende år, og jeg håber, at ministeren også på et tidspunkt indser, at vi er på den rigtige kurs, og kommer med og støtter det.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Så er det hr. Troels Lund Poulsen som ordfører.

Troels Lund Poulsen (V):

I Venstre er vores holdning klar, når vi diskuterer fædres og mænds ret til at være fædre, for det er selvfølgelig af stor betydning, at børn under deres opvækst har et fortroligt forhold til både deres far og deres mor.

Men jeg vil også gerne starte med at understrege, at nutidens fædre har en anden tilgang til det at være far end tidligere generationer. Jeg tror, vi må erkende, at faderskabet har ændret sig i løbet af de sidste årtier. Fædre er i langt højere grad blevet en del af børnenes liv, og det er utrolig positivt og også meget glædeligt.

Gennem de sidste generationer er der sket en ændring, som vi også kommer til at diskutere senere i dag, hvor vi jo diskuterer ligestilling, hvor vi må sige, at kvinders arbejdsmønster gør,

at det er helt naturligt, at fædre og mænd tager et større ansvar i forhold til deres børn.

Kl. 14.15

Det er ikke noget, der skal indskærpes; det er noget, som skal være en naturlig ting, for det er lige så naturligt, at faderen tager sin del af forpligtelsen i forhold til børns opvækst, som det er, at moderen gør det.

Det er også derfor, når vi senere i dag skal diskutere den fremlagte handlings- og perspektivplan for det kommende års ligestillingsarbejde, at det er glædeligt at se, at regeringen har lagt vægt på at styrke fokus på mænd og ligestilling som et særligt indsatsområde i 2004.

Jeg må også sige, at jeg er enig i det, som ligestillingsministeren har lagt op til i sin besvarelse. Både beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren har jo taget flere initiativer for at skabe større synlighed om muligheden for at tage barselorlov, samt hvordan ens rettigheder og muligheder er.

Jeg noterer mig selvfølgelig også, at der siden 1999 er set en stigning i udbetalingen af barseldagpenge til mænd. Det er en fin udvikling, som vi selvfølgelig også skal være med til at fremme på de måder, som vi kan gennem frivillighed.

Venstre tror ikke på tvang, når det gælder om at få fædre til at holde barselorlov. Vi må erkende, at vi har givet fædre særdeles gode rammer for at tage orlov, men det skal nu engang være frivilligt, hvordan den enkelte familie bruger den. Her på Christiansborg skal vi ikke gøre os til dommere over, hvordan den enkelte familie skal bruge sin barselorlov.

Jeg er af den opfattelse, at det ville være synd og skam for børnene, hvis de skal være hjemme med en far, der ikke har lyst til at tage orloven, og endnu værre ville det da være, hvis man gør fædrenes barselorlov afhængig af den samlede barselorlov til hele familien.

Lad mig så også sige, at jeg synes også, at det er vigtigt, at vi gør en indsats for at styrke de muligheder, der er for, at mænd bliver opmærksomme på, at de kan tage barselorlov, og jeg synes, at vi allerede har hørt om forskellige initiativer fra ligestillingsministeren, som går i den rigtige retning.

Derudover tror jeg også på, at vi, der er i den situation, at vi enten er fædre eller kan blive fædre, også har en forpligtelse til at gå foran og vise os som rollemodeller og sige, at det selvfølgelig er en naturlig del af det at være far, at man også tager sin del af barselorloven.

Lad mig til sidst også knytte et par bemærkninger i forhold til samvær, hvor det jo er rigtigt, at der i 1999 blev lavet en undersøgelse af, hvordan og hvorledes forældre var stillet ved forældremyndighedssager omkring samvær. Der har justitsministeren og Justitsministeriet nu bedt Socialforskningsinstituttet om en ny undersøgelse om samvær, som er tæt ved at være færdig. Det bliver selvfølgelig interessant at se, i hvilken retning den peger, og jeg vil gerne slå fast i dag, at viser den afleverede rapport, at der er uhenigtsmæssigheder, må vi selvfølgelig politisk forholde os til det.

Så vil jeg gerne på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at den nye barselorlov giver fædrene mulighed for en tidlig og tæt kontakt til barnet,
- samt at barselorlovens fleksibilitet i vidt omfang giver forældrene mulighed for at dele omsorgen for barnet,

har mænd allerede i dag mulighed for og ret til at være fædre.

Folketinget konstaterer dog, at der fortsat er behov for at styrke fædrenes mulighed for at holde barselorlov.

Folketinget ser derfor med tilfredshed, at mænd og ligestilling er et af de prioriterede indsatsområder i regeringens handlings- og perspektivplan for ligestilling, og at en række initiativer er sat i gang for at styrke mænds muligheder for at være fædre, bl.a. en undersøgelse af arbejdskulturens betydning for mænds brug af barselorlov.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 69).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg skal spørge hr. Troels Lund Poulsen, om det ikke er sådan, at manden i dag er tvunget til at tage 2 ugers barselorlov, eftersom disse bortfalder, såfremt han ikke tager dem. Det vil altså sige, at den barselordning, som Venstre har gennemført, sådan set tager præcis den samme me-

tode i anvendelse, som når man foreslår, at 3 måneder skal reserveres til manden. Det er fuldstændig samme model, blot et spørgsmål om, at manden får *ret* til mere end 2 ugers barsel.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg har meget klart understreget, at jeg mener, at det, som er meget vigtigt i denne her sag, er, at det er familien, der er omdrejningspunktet for, hvordan og hvorledes barselorloven skal gives. Hvem der tager den mener jeg ikke er noget, vi skal lovgive om her fra Christiansborg.

Kl. 14.20

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Betyder det, at Venstres ordfører vil stille forslag om, at der ikke længere skal være lovgivning, hvad angår de første 14 uger for kvinden og 2 uger for manden? Det må vel ligge i forlængelse heraf.

Det er jo sådan, at der er lovgivet, og det er faktisk Venstre og De Konservative, der har lovgivet om, at der er en del både for kvinden og for manden, som er lovpligtigt koblet op på de to parter, og som bortfalder, hvis de ikke tager dem i anvendelse. Det er det første spørgsmål: Har Venstre i forlængelse af det, hr. Troels Lund Poulsen siger, tænkt sig at ændre på den lovgivning, der er nu?

Det andet, jeg gerne vil bede Venstres ordfører forholde sig til, er den islandske model, hvor man netop har indført mænds ret til 3 måneders barselorlov. Det, vi diskuterer her, er jo: Hvad er det, samfundet skal betale for? Der er jo ikke nogen, der forhindrer kvinden i at tage 12 måneder eller 18 måneder eller 20 måneder, det bliver bare for egen regning. Det, samfundet vil stille til rådighed, er 9 måneders barsel til kvinden og 3 måneders barsel til manden, hvis det er sådan, at de fordeler de 6 måneder indimellem til kvindens fordel.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg må sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at jeg kan ikke og Venstre kan ikke støtte den islandske ordning. Jeg mener, at det, der er meget vigtigt også i den debat, vi har i dag, er, at det er familien, der er omdrejningspunktet i forhold til, hvordan man ønsker at benytte sig af barselorloven, hvor jeg synes, at der er nogle uhensigtsmæssigheder i det, vi oplever i Island.

Jeg må jo også sige, at hvis man ønsker den islandske model, må man selvfølgelig også komme med en finansiering, som jeg glæder mig til at høre om, for det er jo også en del af det. Hvis man ønsker at kompensere, som de gør på Island, i forhold til det lønniveau, som den mand, der så vælger at holde barselorlov, får, har det selvfølgelig også en konsekvens.

Men jeg vil sige, at det, der er omdrejningspunktet i det, jeg allerede har sagt, er, at jeg ikke mener, at man skal gøre noget for at tvinge mænd til at holde barselorlov.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Anerkender hr. Troels Lund Poulsen, at det, at der er blevet skåret ned i fædreneres orlovskvote, har ført til et fald i det antal fædre, der tager orlov?

Hvis hr. Troels Lund Poulsen anerkender det, er han så af den opfattelse, at det sådan set også er ligegyldigt, for han vil også efter 5 år, hvis det fortsat ikke har bevæget sig, være af den mening, at her skal der intet gøres?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg mener allerede nu, at der i min ordførertale og også i den tale, ligestillingsministeren har holdt, er en lang række initiativer, som nu bliver sat i søen. Så må vi selvfølgelig se, om det rykker noget i forhold til mænds mulighed for at tage barselorlov. Den opfattelse er jeg af.

Det, der er vigtigt for mig, er, at det er familien, der prioriterer, hvordan den ønsker at tage barselorlov, og hvis det er sådan, at familien ønsker, at det er kvinden, der har barselorloven, er jeg åben over for at sige, at det er familiens valg, så mener jeg ikke, at det er et valg her fra Christiansborg.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har altså lidt svært ved at forstå, hvad det er, der gør, at regeringen, der ellers er så vild med det der noget for noget, overhovedet ikke mener, at det skal gælde inden for det her område – noget for noget er vel bl.a., at når det offentlige sørger for dagpengerefusion, stiller man også nogle krav. Hvad er det virkelig gode, hårdtslående argument for, at noget for noget ikke gælder her, nemlig at begge forældrene skal påtage sig den del af ansvaret, der hedder at passe børnene, mens de er små?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg må sige til fru Anne Grete Holmsgaard, at jeg er af den opfattelse, at familien udmærket kan finde ud af, hvem der skal tage sig af barnet, og den opfattelse, jeg har, er, at det bedst klares i familien. Jeg ønsker ikke at sige, at en vis del *skal* målrettes til manden, en vis del til kvinden. Jeg har den opfattelse, at kvinder og mænd udmærket kan finde ud af i familien, hvem der tager sig af det her.

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Overrasker det hr. Troels Lund Poulsen, at mænd i gennemsnit tager 2,4 ugers barsel og kvinder 25 uger? Skyldes den forskel, at mændene ikke prioriterer børnene så højt? Er det det, der er problemet? Eller skyldes forskellen hovedsagelig den lønforskel, der også er imellem mænd og kvinder, for det samme arbejde?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kender udmærket de tal, hr. Naser Khader henviser til. Jeg mener også, og det har jeg også sagt i min ordførertale, at vi skal gøre mere for at sikre, at flere mænd vælger at tage barselorlov.

Det, der er forskellen mellem det, som hr. Naser Khader mener, og det, som Venstre mener, er, at vi mener, at man skal gøre det ad frivillighedens vej og sige, at det er i familien, ansvaret ligger, ikke i en lovgivning her fra Christiansborg.

Kl. 14.25

(Kort bemærkning).

Naser Khader (RV):

Over til noget helt andet. En del af debatten i dag er mænds ret og muligheder for at være fædre. I dag har de homoseksuelle mulighed for at blive adoptivforældre, det støtter Venstre vel. Er konsekvensen af det ikke, at homoseksuelle mænd, der er i et registreret partnerskab, også skal have ret til at blive vurderet med hensyn til at blive adoptivforældre?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kan sige til hr. Naser Khader, at jeg ikke mener, at vi i dag har en debat om, hvorvidt homoseksuelle mænd skal vurderes med hensyn til, om de kan adoptere eller ej. Det er ikke det, der er udgangspunktet for den her forespørgselsdebat. Hvis man ønsker at diskutere det, stiller

Venstre naturligvis op til en ny forespørgselsdebat om det tema.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu vil jeg selvfølgelig ikke anklage Venstres ordfører, hr. Troels Lund Poulsen, for noget, han ikke er, men det lyder unægtelig i Venstres ordførertale i dag, som om hr. Troels Lund Poulsen og undertegnede tilhører to forskellige generationer.

Hr. Troels Lund Poulsen taler om tvang. Mit udgangspunkt for diskussionen i dag er et helt andet, nemlig at jeg kan se, at min generation – jeg er under 30 år – af unge fædre har en meget stor lyst til og et stort engagement i forhold til at få lov til at være en del af deres børns opvækst på lige betingelser med mødrene. Der er jeg af den klare overbevisning, at barselperioden selvfølgelig er altafgørende for, hvor stor betydning man kan få lov til at spille i sit barns liv allerede fra et meget, meget tidligt tidspunkt.

Er hr. Troels Lund Poulsen enig i, at mange yngre fædre i dag ønsker at gå på barsel, og at rettigheder kunne være et af de redskaber, som fædrene kan bruge til faktisk at få adgang til også at komme på barselorlov?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Nu er jeg jo i den heldige situation, at jeg tror, fru Mette Frederiksen er 1 år yngre, end jeg selv er, så derfor kan man vel sige, at fru Mette Frederiksen og jeg tilhører den samme generation. Det kan så godt være, at fru Mette Frederiksen ikke mener, at hun vil tilhøre den samme generation i forhold til det, jeg siger politisk.

Jeg vil blot sige til fru Mette Frederiksen, at jeg mener, at den generation, jeg tilhører, ønsker at tage barselorlov. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at de mange venner og bekendte, jeg har, selvfølgelig ønsker at være en del af deres børns opvækst.

Forskellen er blot, om det er en frivillighed eller det er en tvang – om det er en tvang, der hedder, at hvis man ønsker den islandske model, får det konsekvenser for den samlede barselorlov, eller om det er sådan, som det er i dag, at familien er omdrejningspunkt for, hvad der skal ske.

Jeg vil da sige, at det, som jeg jo også sagde i min ordførertale, og det kan jeg også sige til fru Mette Frederiksen, er, at jeg mener, at mænd skal være bedre til at gå foran som rollemodeller i forhold til at tage barselorlov. Det er helt klart,

og det vil jeg da også selv gøre på det tidspunkt, hvor jeg måtte få et barn.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Se, nu er vi så enige om, at de der fædre derude sådan set hverken kan eller skal tvinges, for de vil sådan set gerne gå på barsel. Så må vi jo bruge diskussionen i Folketingssalen i dag til diskutere, hvis fædre faktisk gerne vil på barsel og ikke kommer det, hvad det så er for barrierer, der er i vores samfund, som forhindrer den nye unge generation af fædre i at tage lige del i deres børns opvækst.

Det kunne jo være, at det skyldes, at vi ikke har ligeløn i Danmark, og at det derfor i mange familier er et økonomisk hensyn, der gør, at det i mange tilfælde er mest oplagt, at det er mor, der tager barsel, frem for far. Det kunne også være, at der stadig væk er nogle kulturelle barrierer på vores arbejdspladser, sådan at det ikke i alle situationer er superlet at stå som ung far og sige: Jeg vil faktisk gerne hjem på barsel.

Kunne man ikke i lige præcis spørgsmålet om den manglende ligeløn og den kultur, der stadig væk er på mange arbejdspladser, sikre fædre ved at sige fra Christiansborg: Vi giver dig en ret, så du ikke skal forhandle med din arbejdsgiver; du har lov til at komme på barsel, fordi du er en af to forældre?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg tror ikke, vi kommer det meget nærmere. Jeg har sagt, at det er familien, der er ansvarlig for, hvordan og hvorledes den ønsker at prioritere barselordningen, og det har jeg en meget stor tiltro at den enkelte familie udmærket kan gøre.

Så er jeg også overbevist om, at flere mænd ønsker at blive en del af deres børns opvækst, for der er også, som jeg sagde, en stor forskel på, hvordan mænd for 50 år siden prioriterede familielivet, og hvordan fremtidens mænd prioriterer familielivet.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Vi kan vel blive enige om, at der rent faktisk er nogle barrierer eller i hvert fald nogle årsager til, at mænd ikke tager barsel i mere end et par uger. Som jeg kan forstå på hr. Troels Lund Poulsen, er han også optaget af, at fædre rent faktisk tager det, at de har lyst til det, og at de egentlig også gerne vil.

Hvordan skal vi så komme de her barrierer til livs, i hvert fald få dem nedbrudt, så vi bare kan komme lidt videre i den udvikling, at fædre tager del i barsel? Hvilke incitament kan vi politisk tage for netop at få flere fædre til ad frivillighedens vej at tage barsel, hvis nu de gerne vil, og når vi nu synes, det er vigtigt også for børnene at få knyttet en tæt kontakt?

Kl. 14.30

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg tror, at fru Bodil Kornbek var i Folketinget på det tidspunkt, hvor ligestillingsministeren redegjorde for, hvad man havde tænkt sig. Det var bl.a. at udbrede kendskabet til ordningen, det var at lave en pjece sammen med beskæftigelsesministeren, og det var også at undersøge arbejdspladskulturens betydning for mænds brug af orlov. Så det er jo nogle af de redskaber, vi må benytte os af.

Jeg håber også, at fru Bodil Kornbek er enig med Venstre i, at det er meget vigtigt, at den afgørelse om, hvordan og hvorledes man ønsker at bruge sin barselordning, er forankret i familien og ikke er forankret i en pligt, som man her fra Christiansborg pålægger folk med hensyn til, hvordan og hvorledes deres barselordningsmuligheder skal være, og de konsekvenser, det vil få, hvis de ikke udnytter dem fuldt ud.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KD):

Vi er i Kristendemokraterne meget optaget af familiens trivsel. Familien er også faderen, og derfor er vi også meget optaget af, at fædre får taget del i barselordningen, og derfor ser vi også på de barrierer, der rent faktisk er.

Jeg er enig i, og jeg synes, det er meget interessant, at ligestillingsministeren siger, at nu skal der laves en undersøgelse af, hvad det er i arbejdskulturen, der gør, at fædre ikke tager del i denne her barsel.

Der er jo pjecer i dag, der er jo en dialog i gang, men vi må også bare erkende, at det ikke har rykket særlig meget med denne her oplysning og dialog.

Hvor lang tid skal vi ligesom vente eller lade gå, før vi ser et skred i udviklingen, så der bliver flere fædre, der tager del i barsel?

Jeg sætter hverken procent eller noget på, men der må være en eller anden tidsramme eller et tidsperspektiv, hvorefter vi kan sige, at nu må vi altså se en udvikling.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Til fru Bodil Kornbek: For mig er det ikke et spørgsmål om kvantitet, det er et spørgsmål om kvalitet.

Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at man ikke ser det, som om mænd skal opnå en vis procentdel. Det ved jeg også godt at fru Bodil Kornbek ikke siger. For mig er det vigtigt, at man har mulighederne for at have fået en forlænget barselorlov og også med den betydning, som vi nu ser det får, at familien får bedre muligheder for at være sammen med deres børn under den første del af deres opvækst.

Jeg er bare af den opfattelse, at det er familien, der må prioritere, hvem det er, der skal være sammen med barnet i de første måneder af barnets liv.

Jeg mener ikke, at man skal lægge op til, at man skal målrette en vis periode til manden, og bruger manden så ikke den periode, kan det få konsekvenser for den samlede barsel. Det er noget, som jeg er imod. Det er noget, som Venstre er imod.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og så går vi videre i ordførerrækken. Det er fru Mette Frederiksen.

Mette Frederiksen (S):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at starte med at tegne et generationsbillede af den generation, jeg tilhører. Det er et generationsbillede af en masse unge og yngre mænd, der gerne vil være fædre.

Det store flertal af fædre er i dag med hos jor-demoderen. De er med til skanning, de er med til fødslen, de interesserer sig lige så meget, og de er vigtigst af alt lige så gode.

I min generation er ligestilling en selvfølge-lighed, der slet ikke sættes spørgsmålstegn ved, men det er et udgangspunkt, som det somme tider kan være svært at genkende i det samfund, der er omkring os.

Der er så mange eksempler på områder, hvor ligestilling ikke fungerer i det danske samfund, men da denne her debat handler om fædre og fædres ret til mulighed for at være fædre, så lad os koncentrere debatten om det – og i øvrigt tak til SF for overhovedet at have rejst debatten.

Vores udgangspunkt for debatten i dag er, at alle vinder ved ligestilling. Det gør mænd, fordi den gamle eneforsørgerrolle kan blive parkeret, og fordi de får lettere og bedre adgang til deres

børn. Kvinder vinder – og det er nok den remse, som de fleste af os kan allerbedst – hvis vi kan deles mere om arbejdsopgaverne derhjemme, for så frigøres der også ressourcer, så vi kan få flere kvindelige forskere, flere kvindelige politikere, så vi kan få lidt mere i lønningsposen osv.

Den tredje part, der vinder ved ligestilling, er vores børn, for det er da alt andet lige sjovere at være barn i et samfund og i et hjem, hvor mor og far er ligeværdige, hvor den ene part ikke betyder mere end den anden, men hvor der er to voksne personer, som betyder lige meget.

Endelig vinder ikke mindst samfundet eller sagt med andre ord: Øget ligestilling skaber et liv med flere muligheder.

Hvad er der så behov for, når vi kigger på fædrenes muligheder og ret til at være fædre? Vi skal i hvert fald anerkende, at de to forældre er ligeværdige partnere.

I den offentlige debat i Danmark er der så meget fokus på biologien, at man en gang imellem skulle tro, at vi ammer vores børn, indtil de er 18 år gamle. Men ud over fødslen og amningen er der jo ikke forskel på at være mor og far, i hvert fald ikke i den forstand, at den ene er bedre end den anden. Vi har behov for, at fædrene i højere grad bliver ligeværdige partnere i forbindelse med fødslen.

Kl. 14.35

Her er Hvidovre Hospital et rigtig godt eksempel på et sygehus, hvor man for alvor har anerkendt værdien af, at både mor og far har brug for at være sammen med den nyfødte og i øvrigt også har brug for at være sammen med hinanden. Samme anerkendelse er der altså behov for, når det gælder kvinders og mænds ret til at gå på barsel.

Lad mig vende tilbage til det, for inden da er det måske også en god idé, hvis der falder et par ord om det, der sker, når forældre ikke længere er et samlet hele; f.eks. i forbindelse med skilsmisse. I de situationer daler behovet for at være en ligeværdig forælder jo altså ikke. Mænd spiller i dag en langt større rolle i deres børns liv, og mange – i hvert fald mange flere end tidligere – ønsker at bevare den rolle også efter en skilsmisse. Mange forældre vælger heldigvis fælles forældremyndighed, men der findes også de meget konfliktyldte situationer, hvor forældrene ikke kan blive enige.

Som loven er i dag, kan domstolene ikke idømme forældrene fælles forældremyndighed, og mange børn oplever at miste kontakt med den ene forælder, ofte deres far. Det er selvfølge-

lig et problem, ligesom det er et problem, når fædre kan fortælle os, at meddelelser fra daginstitutioner og skoler oftest går til mor og ikke til far eller til begge forældre.

Tilbage til spørgsmålet om barsel. Dansk lovgivning halter gevaldigt bagefter, ikke mindst i forhold til vore nabolande. Lad mig give et par eksempler. I Norge er fædrene sikret 4 ugers barselorlov, i Sverige er de sikret 2 måneder og på Island er de sikret 3 måneder. Hvordan ser det ud i Danmark? Ja, her har fædrene 2 uger, og det er endda kortere tid, end man havde tidligere.

Hvad betyder rettighederne så for fædrenes brug af barsel? Tallene taler meget for sig selv. I Norge bruger næsten 90 pct., altså ni ud af ti, af fædrene den øremærkede barsel, og en voksende del bruger faktisk også den barsel, der ikke er øremærket. I Sverige tager de svenske mænd nu i gennemsnit 1½ måneds barselorlov, og på Island stiger andelen af mænd, der benytter sig af barselorlov, også. Næsten 90 pct. af de islandske fædre tager barselorlov i gennemsnit næsten 3 måneder.

Så er der Danmark. Tallet her ser noget anderledes ud. I gennemsnit afholder mænd i Danmark 2,6 ugers barselorlov. Tallene taler jo for sig selv, vi er bagefter. Det går ud over fædre, det går ud over mødre, og det går sådan set ud over vore fælles børn.

I de lande, hvor man politisk har sikret fædrene de nødvendige rettigheder, tager mænd mere barsel, fordi rettigheden gør, at det bliver en individuel rettighed og ikke noget, man skal dele med mødrene, fordi man som mand undgår den forhandling, der ofte omgiver situationen i arbejdslivet, og så er det i øvrigt også et signal fra os politikere om, at vi anser mødre og fædre for ligeværdige.

Fædres brug af barsel er ikke noget, der kommer af sig selv; det er der i øvrigt ikke noget, der gør på ligestillingsområdet. Den gældende danske lovgivning på de her områder er frygtelig gammeldags og slet ikke tidssvarende. Derfor siger vi i dag: Flere rettigheder til fædrene, når det gælder barsel.

Lad os endelig også få gang i diskussionen på de øvrige områder. Man kunne fristes til at slutte af med ordene: Nu er det fars tur.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og det er hr. Troels Lund Poulsen den første, der ønsker at kommentere. Virker det? Det er den moderne teknologi.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne spørge fru Mette Frederiksen om det, der er lagt op til i forslaget til vedtagelse, nemlig hvad de økonomiske konsekvenser af det vil være.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Dem er der sådan set ikke så mange af, for det, forslaget til vedtagelse går ud på, er, at vi på sigt ønsker, at den rettighed, der i dag er til mor i forbindelse med barsel, nemlig 12 uger, skal være tilsvarende for fædre, altså 12 uger på sigt, men at vi i første omgang udvider antallet af uger øremærket fædre fra 2 uger til 6 uger.

Men da det er en ændring inden for den eksisterende ordning, er der sådan set ikke nogen økonomiske konsekvenser. Der er den klare konsekvens, at fædre får en rettighed. Det vil sige, at de får lettere adgang til at gå på barsel, være på barsel. Så får det selvfølgelig også den konsekvens, at vore børn lige pludselig får lov til både at have mor og far derhjemme.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Som jeg forstår fru Mette Frederiksen, vil det være fuldstændig omkostningsfrit at indføre den her model, og man vil ikke skele til, hvad man har gjort i Island, hvor man så også ønsker at kompensere fædre for den tabte arbejdsfortjeneste, de har. Det indgår ikke i den model, som fru Mette Frederiksen fortæller om her.

KL 14.40

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Ja, nu er det jo sådan, at i går vel nærmest var en af de gladeste dage i Danmark med hensyn til hele spørgsmålet om ligestilling, nemlig da vi kunne vågne op til nyheden om, at arbejdsmarkedets parter på det private område endelig har fået lavet en barselfond. Det har jo været et krav fra ikke mindst den venstre side af Folketingssalen, men heldigvis også fra gode folk i Det Konservative Folkeparti, bl.a. fru Helle Sjelle, som også er i salen i dag.

Det er lige præcis forhandlingerne på arbejdsmarkedet, der skal gøre, at den enkelte medarbejder får noget med sig ud over den dagpengebet, som allerede ligger i loven. Man kan sige, at med det her forslag kommer fædre lidt tættere på en ligestilling med mødre, i og med at vi

nu får reserveret – hvis ellers vi kunne tegne flertal for det – nogle flere uger til fædrene.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes jo også, at det er meget, meget glædeligt, at det er lykkedes at få en barselfond på LO og DA's område, men jeg bliver i den forbindelse nødt til at spørge fru Mette Frederiksen, om fru Mette Frederiksen er enig med mig i, at det er sådan, at lovgivningen på barselområdet altid har været eksisterende. Det vil sige, at det, der er at gøre for arbejdsmarkedets parter, er, ligesom LO og DA har gjort, at forhandle bedre vilkår igennem end det, lovgivningen har givet anledning til. Det er det, der er gjort ved at etablere en barselfond.

Men det betyder altså også, at vi fra lovgivers side kunne etablere en central barselfond, og så havde arbejdsmarkedets parter fortsat mulighed for at forhandle endnu bedre vilkår igennem end den centrale barselfond, der f.eks. blev gennemført via lovgivningen.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Altså barselområdet er jo et af de områder, hvor der sker en vekselvirkning mellem det, der sker via arbejdsmarkedets parter, altså eksempelvis hvor meget løn man er berettiget til, mens man går på barsel, og så det lovgivningsmæssige grundlag, eksempelvis antallet af uger, man er sikret ved lov. Så der har altid været et samspil mellem arbejdsmarkedets parter og lovgivningen på det her område, og det mener jeg sådan set stadig væk er fornuftigt.

Med hensyn til hvad der bør være det næste politiske skridt i forhold til den barselfond, der er etableret, så synes jeg jo, at det allerallerede er et bud, og det er jo det, vi er kommet lidt nærmere i dag, er at sikre, at fædrene får nogle flere rettigheder, og at vi i øvrigt får gjort noget ved den manglende ligeløn, der er, for jf. diskussionen med hr. Troels Lund Poulsen tidligere, så sker der jo det i mange familier, at de sidder og vurderer, når barnet er født eller lige før, om det bedst kan betale sig, at mor går hjemme, eller at far går hjemme. Der har barselfonden hjulpet os lidt, men det, der virkelig ville hjælpe, er selvfølgelig, at vi får den manglende ligeløn i Danmark væk.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er jo rigtigt, at den her barselfond har betydning, at kvinden i et mindre omfang nu behøver at stå med hatten i hånden, når hun skal ansættes, fordi der er solidarisk betaling for barselperioden, og det er jo et kæmpekæmpeskridt i den rigtige retning og et skridt, der er blevet kæmpet for blandt kvinder i årtier.

Spørgsmålet er så, om vi stopper her. Vi er enige om, at der skal reserveres noget af barsel-orloven til mændene, men LO-DA's barselfond er jo ikke en central barselfond. En central barselfond er jo netop kendetegnet ved, at man også udligner forskellene mellem de store mandtunge fag inden for det private og de store kvindetunge fag inden for det offentlige, og det er jo uden for LO-DA's rækkevidde.

Spørgsmålet går derfor på: Vil der være behov for at tage det næste skridt, altså at man griber til lovgivning om en central barselfond?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Det er rigtigt, at den barselfond, der nu forhåbentlig bliver en realitet i kraft af aftalen på LO-DA-området, dækker det private område. Det var også der, vi i høj grad havde behov for, at arbejdsmarkedets parter anskuede ligestillings-spørgsmålet så væsentligt som det, der nu er udtrykt ved, at det pludselig bliver ligestillings-spørgsmålet, der overhovedet er afgørende for, om man kan få en aftale på LO-DA-området. Så det er et meget, meget vigtigt skridt for ligestillingen.

Om vi skal gå endnu længere, og om der skal tages endnu flere skridt i politisk forstand end den barselfond, som så dagens lys i går, mener jeg faktisk er for tidligt at sige. Altså mig bekendt er der nærmest ingen, der kender aftalens fulde indhold. Blækket er knap nok tørt.

Jeg synes, at vi skal se aftalen på bordet først og derefter påbegynde en diskussion af, om der er behov for yderligere politiske skridt. Men jeg synes, at der i de her dage er grund til at understrege, at det her er en kæmpe landvinding for ligestillingsspørgsmålet, og at vi i øvrigt har kæmpet for det her rigtig, rigtig længe.

Kl. 14.45

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Tanker behøver jo ikke koste noget og ideer heller ikke, men nu er der blevet talt om både den

norske og den islandske model, og det er da også yderst interessant at høre om.

Lad os nu tænke os, at to personer tjener eksempelvis 800.000 eller 900.000 kr. om året. Det vil sige, det er små 2 mio. kr. Af den gennemsnitsløn, som de personer har, skal 80 pct. kompenseres af denne her islandske barselfond.

Fru Mette Frederiksen må jo med den idé, fru Mette Frederiksen kommer med, have nogle økonomiske beregninger på, hvad både den islandske og norske model vil koste, for det er jo måske lige at skyde gråspurve med kanoner at komme med nogle forslag, som man ikke har nogen økonomiske beregninger på.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jamen nu har jeg sådan set aldrig foreslået, at man skulle indføre den islandske ordning i Danmark og for så vidt heller ikke hverken den svenske eller den norske model.

Vi har brugt erfaringerne fra de pågældende nordiske lande til at vise, at hvis man har modet til at give fædre flere rettigheder, så er der også flere fædre, der benytter sig af muligheden. Det er såmænd derfor, vi har henvist til de tre øvrige nordiske lande.

Fru Louise Frevert har i hvert fald ikke hørt fra Socialdemokratiets side, at vi foreslår den islandske model. I dag har fædre ret til 2 ugers barselorlov. Mor har ret til 12 uger. Hvorfor i alverden ikke se på en ligestilling, sådan at vi i første omgang siger, at far da i hvert fald skal have ret til 6 uger med det sigte, at vi på et tidspunkt når en situation, hvor der ikke er forskel på de to køn, når det gælder rettigheder og barsel? Det er det, vi foreslår med vedtagelsesteksten i dag.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Hvis vi tager udgangspunkt i de 12 uger, mener fru Mette Frederiksen så, at kompensationen skal være dagpengene, eller skal der ske en fuld kompensation? Hvordan skal den barselorlov for mændene finansieres?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jamen i virkeligheden er det jo ikke et særlig svært spørgsmål, fru Louise Frevert stiller, for i den nuværende ordning er det sådan, at mor har 4 uger før fødsel, så har mor pligt til at tage 2

uger efter fødsel og ret til 12 uger. Så er der 32 uger, der kan deles, og far har ret til 2 uger.

Hvis vi udvider antallet af far-uger fra 2 til 6 uger, så er det da oplagt at tage de sidste 4 uger fra de 32 uger, og så er det sådan set finansieret – endda med de borgerlige stemmer.

(Kort bemærkning).

Rikke Hvilshøj (V):

Den her snak handler meget om fars ret til barselorlov og den ret, som moderen har.

Men jeg synes, vi mangler barnet i den her debat, for hvor er barnets ret og barnet mulighed for i det første leveår at være maksimalt sammen med far og/eller mor?

Jeg vil derfor gerne spørge fru Mette Frederiksen: Hvis man indfører den model, som bl.a. Socialdemokratiet gerne vil have, at man reserverer nogle af ugerne til, at kun far må tage dem, og hvis det nu af den ene eller den anden årsag er umuligt for far at tage den barselorlov, hvem går det så egentlig ud over? Går det ikke ud over barnet, som så har de færre uger til at kunne være hjemme sammen med far og mor? Er det derfor netop ikke for barnets muligheder bedre at have en samlet orlov, som far og mor selv kan fordele?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg er jo altså af den klare overbevisning, at alle parter vinder på det her. Jeg har selv efterprøvet modellen på den måde, at min mand og jeg deltes om vores barsel, og vi kan i hvert fald se på vores lille datter, at det da er enormt dejligt, at man både har en mor og en far i sit første leveår, og at det endda er på fuld tid. Jeg siger ikke, at alle forældre skal gøre det sådan, men jeg kan i hvert fald bare konstatere, at børnene ikke lider under, at far pludselig får lov til at være hjemme.

Så fru Rikke Hvilshøjs udgangspunkt mener jeg simpelt hen er alt, alt, alt for gammeldags. Jeg kunne jo stille det modsatte spørgsmål, for i den nuværende ordning, som er vedtaget af Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti, er der reserveret 12 uger til mor. Hvad nu, hvis mor ikke kan tage de 12 uger? Så bortfalder de jo altså også, og synes fru Rikke Hvilshøj så også, at det er et problem?

Fru Rikke Hvilshøj tilhører et parti, der har reserveret mange flere uger til mødrene, end vi f.eks. foreslår at reservere til fædrene.

(Kort bemærkning).

Rikke Hvilshøj (V):

Jeg vil bare gerne have, at fru Mette Frederiksen svarer på, hvilke muligheder der er, når der i forhold til den nuværende model bliver reserveret yderligere til faderen. Hvilke muligheder er der så? Jeg går så ud fra, at der ikke er nogen, som moderen overhovedet kan råde over.

Jeg ser altså også meget gerne, at der er flere fædre, der tager barselorlov, jeg vil bare gerne overlade det til familien selv at råde over den.

Hvis faren nu ikke tager den orlov, hvem er det så, det går ud over? Er det ikke barnet?

Kl. 14.50

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg tror i virkeligheden, at det, der er problemet i forhold til, om den ene side af salen forstår den anden side af salen i dag, er, at Venstre og De Konservative har meget travlt med at tage familiudgangspunktet. Det kunne jo også godt være, at vi er i en situation, hvor fædre gerne vil på barsel, og at mødre selvfølgelig – det tror jeg i hvert fald er kendetegnet for min generation – kan se nogle fordele i, at de to forældre er ligeværdige, men at det, fædre oplever, er et arbejdsmarked, hvor arbejdsgiverne ikke er så villigt indstillet over for det her som det, der bliver givet udtryk for her i dag, og at rettigheden derfor er det, der kan sikre, at far kan stå og sige: Jamen det er slet ikke til diskussion med dig, hr. arbejdsgiver eller fru arbejdsgiver, om jeg skal på barsel, det er nemlig en ret, som et flertal i det danske Folketing har sikret mig.

Jeg bliver bare nødt til endnu en gang at understrege over for fru Rikke Hvilshøj, at efter den ordning, som fru Rikke Hvilshøj selv har stemt for, har mor pligt til 2 uger og ret til 12 uger, som ikke kan konverteres. Når det er sådan i den nuværende ordning, hvorfor i alverden skulle det så være så forkert at sige fra vores side, at nu er det fars tur, nu er det far, der skal have flere rettigheder? Eller drejer diskussionen sig i virkeligheden om, at man slet ikke ønsker at give far de der flere rettigheder? Det lyder i hvert fald sådan.

Første næstformand (Svend Auken):

Fru Louise Frevert som den næste ordfører.

Louise Frevert (DF):

Mænd har i årtier og i århundreder tiltaget sig en magt, som det har været svært for kvinderne

at undslå sig. Siden kvinderne fik valgret i 1915, er der da gudskelov sket en del, og vi er på vej i den helt rigtige retning.

I Dansk Folkeparti mener vi, at mænd og kvinder er jævnbyrdige individer, som skal opdrage og tage ansvar for deres børn i et ligeværdigt forhold. At det ikke altid er ladsiggørligt, at forældre kan være sammen og derved give deres barn trygge rammer som samboende forældre, kan der være mange grunde til.

Nogle forældre vælger at blive skilt og have delt forældremyndighed, og de fleste skilsmisser er da også om ikke lykkelige så tålelige for de voksne og ikke til gene for barnets opvækst og samkvem med den forælder, som barnet ikke længere bor sammen med.

Vi er da godt klar over, at der er tilfælde, hvor barnets tarv absolut ikke bliver varetaget på bedste vis, og derfor skal der foranstalles tiltag, som gør op med ikke alene rygter, men også kutymer for, at det altid er kvinderne, der pr. definition er bedst egnede til at få forældreret over barnet.

Man skal dog være klar over, at i mange tilfælde har det været moren, der har haft det stærke bånd og den daglige tilknytning til barnet, og så kan det ikke nytte noget, at faren kommer og påberåber sig nu at ville være sammen med barnet og have forældremyndigheden. Men det skal ikke være sådan, at en mor kan forhindre en far i at se sit barn kun for at chikanere faren, fordi parret ikke har kunnet skilles i fordragelighed og derfor har svært ved at enes. Det må ikke gå ud over barnet, at de voksne ikke kan finde ud af at tale sammen og varetage barnets interesse.

Det gode initiativ fra ministerens side og et af de nye tiltag i 2004 vil være at sætte mere fokus på mænd og ligestilling. Det må siges at være kærkomment, at der nu bliver dæmmet op for ikke alene en debat, men forhåbentlig også for nye tiltag og holdningsændringer i det retlige system, så man ikke får den skævvridning, som man har i dag, mellem mænds og kvinders samkvem med deres børn.

Fædre har i de seneste årtier vist en meget større og synlig interesse for deres børn, ikke at jeg tror, interessen som sådan er større end tidligere, den er blot blevet mere synlig, og samfundsstrukturen har gjort, at der er givet mulighed for, at fædre bedre har kunnet engagere sig i deres barns opvækst og udvikling. Derfor skal fædre heller ikke straffes af barnets mor, hvis parret ikke længere er sammen.

Der må heller ikke være forskel på, om et par har levet sammen i et ægteskabslignende forhold eller har været gift på almindelig vis, når det drejer sig om samvær og samkvem med deres fælles barn eller børn.

I Dansk Folkeparti mener vi, at det er en af de store knaster i dagens ligestillingsproblematik, at nogle fædre ikke er i stand til at opnå de rettigheder, som de er berettiget til, og det vil vi gerne have en redegørelse for af ministeren.

Jeg har kunnet konstatere, at Justitsministeriet har bedt Socialforskningsinstituttet om en ny undersøgelse af samvær, af, hvordan situationen er på nuværende tidspunkt, og om det er blevet bedre i forældremyndighedssager og samværs-sager i statsamtene. Tidligere undersøgelser har vist, at et flertal af fædre ønskede, at deres barn skulle bo hos moren, og var glade for de aftaler, som de fik via statsamtet.

Kl. 14.55

Men som sagt hører vi alle om meget kedelige og sørgelige historier, og nogle af os har også haft det tæt inde på livet. Selvfølgelig er et eller to tilfælde for meget og skulle aldrig opstå, og derfor må vi gøre vores yderste for, at det er børnenes tarv, vi varetager, og ikke de voksnes.

Første næstformand (Svend Auken):

Næste ordfører, fru Helle Sjelle.

Helle Sjelle (KF):

Tit taler vi om, at der endnu er et stykke vej til reel ligestilling her i Danmark. Vi er enormt gode til at fokusere på alt det, vi endnu mangler, for at der er ligestilling. Det synes jeg også der er god grund til. Selv om vi har opnået meget, er der stadig mål, der skal nås. Et af de områder, hvor ligestillingskampen udkæmpes allermest i disse år, er i spændfeltet mellem arbejdsliv og familieliv. Der er en reel og stor udfordring i at sikre, at familielivet og arbejdslivet hænger sammen.

Et af de sikre tegn på, at vi alligevel er nået et godt stykke inden for ligestillingsområdet, er, at der nu er overskud til ikke alene at fokusere på kvindernes forhold, men også på mændenes. I dag handler det ikke kun om det enkelte køns muligheder, men snarere om de muligheder, vi har som mennesker. Det er en sag, som vi er meget optaget af i Det Konservative Folkeparti.

For os er det ganske naturligt og meget vigtigt, at både mor og far er en del af barnets liv og følger dets opvækst. Vi er derfor meget tilfredse med, at både fædre og mødre nu har mulighed

for at tage barselorlov og dermed have tid sammen med deres børn. Men vi er ikke tilhængere af en tvungen opdeling i kvoter for fartid og mortid. Det er vores faste overbevisning, at politiske løsninger er til for at øge fleksibiliteten for familierne – ikke deres modsatte.

Familierne må efter vores opfattelse garanteres frihed til at indrette orloven efter deres individuelle behov. Til gengæld vil vi gerne være med til at forbedre mulighederne for at tage en barselorlov også for fædre. Derfor er vi også glade for, at regeringen har valgt mænd og ligestilling som fokusområde i 2004. Det er vigtigt at få det tema debatteret, og her er det oplagt at tage fat på temaer som f.eks. mænd som fædre.

Jeg kan med andre ord love, at Det Konservative Folkeparti er fuldt ud opmærksom på de problemer, der er genstand for den stillede forespørgsel. Vi mener, at der efterhånden er gode muligheder for, at fædre kan udfylde rollen som forældre for deres børn.

Men jeg vil gerne understrege, at vi gerne vil se velvilligt på gode ideer, som på en hensigtsmæssig måde kan give mændene bedre muligheder for at udfylde rollen som forældre for deres børn. Det gælder selvfølgelig, hvad enten de bor sammen med barnets mor eller er skilt fra hende.

I Det Konservative Folkeparti mener vi, det er vigtigt, at både mødre og fædre har mulighed for at knytte tætte bånd til deres børn, og vi vil gerne være med til at sikre de bedst mulige rammer for, at det kan ske.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Er fru Helle Sjelle enig med mig i, at det allerede er sådan i dag, at man blander sig i, hvem der tager barselorloven, altså at staten har reserveret 2 ugers barselorlov til manden og et antal ugers barselorlov til kvinden? Er fru Helle Sjelle enig med mig i det?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Staten har allerede blandet sig i, hvordan og hvorledes barselorloven bliver skruet sammen. Man kan så være tilhænger af, om staten skal blande sig så meget som muligt eller så lidt som muligt, og i denne her sammenhæng er vi ikke tilhængere af, at staten blander sig mere end alderhøjest nødvendigt.

Men vi må også sige, at vi selvfølgelig synes, det er rimeligt, at man tager hensyn til, at der er

forskul på mænd og kvinder, for uanset hvor meget vi snakker ligestilling, og uanset hvor mange timer vi bruger på at diskutere det, så kan vi ikke gøre op med den biologiske forskel. Der er derfor efter vores opfattelse også nødt til at være en periode, som vi ligesom siger er helliget moderen, således at hun kan restituere sig efter en fødsel. Det synes jeg faktisk er ganske naturligt. Vi synes også, det er naturligt, at der er en mindre periode, hvor fædre har mulighed for at få noget orlov.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes jo, at staten sender et klart signal, når det er således, at staten siger, at faren skal have langt mindre orlov end moren reserveret til sig selv. Så synes jeg faktisk, at staten blander sig ovenud meget.

Hvis vi vender os til f.eks. Island, som har været oppe nogle gange i debatten, kan vi også se, at når man reserverer lige meget til mor og far og så et antal måneder ud over det, som de selv kan vælge hvordan de vil tilrettelægge, så betyder det faktisk, at manden går ind og tager en tredjedel af den orlovsperiode, der er.

Kl. 15.00

Mener fru Helle Sjelle ikke, at det var på tide, at staten sendte det signal, at vi faktisk ønsker, at både far og mor skal være tæt på barnet og skal være tæt på barnet fra starten af, i stedet for at staten sender et signal om, at far er ikke lige så meget værd?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Nu er der en god grund til, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil og jeg ikke tilhører det samme parti. Jeg mener, at der er en grænse for, hvad staten skal blande sig i. Jeg mener ikke, at staten skal ind og diktere folks liv ned i detaljer, og derfor mener jeg også, det er rimeligt, at der er en periode, hvor forældrene selv kan tilrettelægge deres måde at strukturere deres hverdag på, tilrettelægge måden hvorpå de ønsker at dele denne her orlov. Det synes jeg kun er naturligt.

Men som jeg har sagt, er vi meget indstillet på at se på, om der er noget, vi kan gøre på andre måder for at sikre, at fædre også har bedre muligheder for at tage denne her orlov.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Fru Helle Sjelle sagde meget kategorisk, at i Det Konservative Folkeparti er man ikke tilhængere af farkvoter og mørkvoter. Bagefter forklarede hun så alligevel, at jo, det var så o.k. med de her 12 uger til mor, for kvinden skal trods alt restituere sig oven på fødslen, men det skal manden jo ikke.

Så betyder det i realiteten ikke, at Det Konservative Folkeparti, muligvis ikke fru Helle Sjelle, det tror jeg ikke, men at Det Konservative Folkeparti gerne vil af med de 2 uger, der er til faderen? Er det ikke den logiske konsekvens af det, fru Helle Sjelle siger?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Nu er det ikke alt, der er lige logisk, og jeg har ikke nogen idé om og er ikke tilhænger af, at vi skal til at afskaffe de 2 uger, som faderen har på nuværende tidspunkt. Dem synes jeg er udmærkede. Men jeg synes, at der skal der være mulighed for, at forældrene selv kan vælge at tilrettelægge deres liv for så stor en del, som det overhovedet næsten er muligt. Og som jeg understregede i min ordførertale, synes vi også, det er vigtigt, at fædre også har mulighed for at have et godt liv sammen med deres børn.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Nu er jeg sådan set ikke så meget i tvivl om, hvad fru Helle Sjelle som person mener, og jeg tror ikke, det er så let at stå deroppe og være ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Men hvis nu de her forslag, som fru Helle Sjelles partifælle, ligestillingsministeren, kommer med i løbet af det kommende år, overhovedet ikke får nogen konsekvenser for fædrenes deltagelse i orlov, mener fru Helle Sjelle så ikke, at det er rimeligt trods alt at gå skridtet videre og begynde at tale om nogle rettigheder til fædre? Eller sagt med andre ord: Hvad er det egentlig, der gør hos Det Konservative Folkeparti, at de ønsker, at fædre på det her område skal være rettløse?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Nu er det ikke særlig lang tid siden, at vi faktisk har indført denne her forlængede barselorlov, og jeg synes, at vi skal tage det roligt og finde ud af, hvordan og hvorledes folk nu ønsker at strukturer

rere deres hverdag, før vi drager sådan nogle hastige konklusioner om, at nu skal vi ændre både det ene og det andet.

Jeg har store forhåbninger til det arbejde, som ligestillingsministeren sætter i gang, og jeg tror faktisk også, at nogle af de der barrierer, som man måske ikke direkte kan lovgive om, nemlig f.eks. at sundhedsplejersken skal kigge på begge personer, så hun faktisk fører samtale med både mor og far, og at selv om mor og far er i samme rum, så er det ikke bare mor, der kun skal tales til, så er det både mor og far. Sådanne ting kunne man måske godt skrive ned, og det er også fair nok, men det handler jo lige så meget om holdningsændringer, det handler lige så meget om information bare for at nævne et eksempel.

Jeg tror, der er mange ting, man kan gøre på den måde. Jeg tror også, man ude på arbejdspladserne kan gøre meget for, at det er mere legitimt for fædre at tage denne her orlov. Jeg mener, at der på den måde stadig væk er et stykke vej, og det synes jeg først at vi skal afprøve, før vi griber til drastiske indgreb.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Det er noget sjovt noget med de her ligestillingsdebatter, fordi det er, som om når vi når et stykke ind i dem, så er der en eller anden, der trækker biologikortet frem og siger: Nu skal I bare høre, kvinder er jo også dem, der føder, og dem, der ammer, og derfor må der være forskellige vilkår for kvinder og mænd.

I dag er det jo sådan, at barselorloven kan strækkes op til langt over 1 år, faktisk op mod der 1½ år, og jeg tror, at de fleste af os kan blive enige om, at biologien i hvert fald ikke behøver at spille en rolle i så lang tid.

Kunne man ikke vende den rundt og sige, at de to nybakte forældre – det er der i hvert fald i de fleste tilfælde – i lige så høj grad har behov for at vænne sig til den nye forælderrolle og for i øvrigt at knytte kontakt til det lille nye menneske, som de er blevet forældre til, og at det på grund af det hensyn er vigtigt, at det ikke kun er mor, der er på barsel, og at det derfor er nødvendigt, at far får de samme rettigheder som mor?

Kl. 15.05

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg deler ikke den opfattelse, at det er afhængigt af, hvor lang tid at den enkelte kvinde eller den enkelte mand nu har været på orlov, der er be-

stemmende for, hvorledes båndet til barnet bliver fremover. Jeg tror, at det, der er vigtigt, er, at den enkelte familie får lov til at indrette sig på bedst mulige måde, lige præcis efter hvad der passer til den enkelte families behov.

Jeg mener altså stadig væk, at det er ganske klart, at der er forskel på mænd og kvinder. Og jeg mener også, at vi skal give de kvinder mulighed for at tage en vis periode af denne her orlov, som de faktisk har brug for til at komme i orden efter en fødsel, uden større problemer. Der er også de kvinder, der vælger at gå på arbejde et par dage efter, og det synes jeg også er helt i orden.

Igen: Jeg synes så meget frihed som overhovedet muligt, men selvfølgelig også at man f.eks. tager hensyn til, at mænd og kvinder er forskellige.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Men er friheden reelt til stede i dag? Det er jo meget let at stå i Folketingssalen og tale om, at der formelt er lige muligheder, og at der formelt er lige adgang, hvis virkeligheden ikke stemmer overens med det.

Hvis nu situationen er den som tidligere antaget, at fædre i dag gerne vil være sammen med deres børn og har et ønske om at komme på barsel, men at der er nogle andre barrierer i vores samfund, f.eks. at der ikke er ligeløn endnu, at der f.eks. på mange arbejdspladser stadig er en kultur, hvor det kan være svært at komme som mand og sige, at man gerne vil på barsel, og f.eks. at fædre ikke har rettighederne?

Gør det ikke indtryk, at vi kan se i de andre nordiske lande, hvor man har taget politisk ansvar og har givet fædre nogle flere rettigheder, at fædre der tager langt mere barsel, end fædre gør i Danmark? Gør det ikke indtryk, at man kan rykke holdninger, og man kan rykke måder at gøre ting på, vaner og traditioner, ved at turde at lovgive?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg tror, man kan rykke holdninger på mange måder, og jeg er ikke nødvendigvis overbevist om, at fordi man nu indfører en barselorlov, der er reserveret til mænd i x antal måneder, så rykker det helt ekstremt ude på arbejdspladsen.

Jeg tror, at det, der er vigtigt, og det, der først og fremmest er tale om – og det må jeg sige, det er altså holdningsændringer – er, at det er legi-

timt for den enkelte mand at tage denne her barselorlov, hvis det er det, vedkommende nu har lyst til. Jeg tror, det er langt mere dér, vi skal sætte ind og rette fokus mod.

Derfor synes jeg også, at det er godt, at ligestillingsministeren har sat fokus netop på bl.a. temaet fædre og mænd.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren og går videre til næste ordfører. Det er hr. Naser Khader.

Naser Khader (RV):

Først vil jeg takke SF for at sætte denne problemstilling på dagsordenen: mænds mulighed for og ret til at være fædre.

Ligestillingssagen er en sag for hele befolkningen, for kvinder og mænd. Og i den sammenhæng er det også vigtigt at se på de områder, hvor mænd måske ikke får de muligheder, der tilkommer dem.

Problemstillingen om mænds mulighed for at være forældre, for at påtage sig et ansvar og få indflydelse på deres børns opdragelse og -vækst har tre aspekter, som jeg ser det: For det første mænds muligheder i et parforhold. For det andet mænds muligheder og ret, når et parforhold går i stykker, og forældrene skal deles om ansvaret. Og for det tredje og ikke mindst: mænds mulighed for at blive forældre sammen med en anden mand, altså homoseksuelles mulighed for at blive forældre.

Lad mig starte med det sidste. I dag kan homoseksuelle par blive plejeforældre. Det har regeringen åbenbart ikke noget imod, for de har i hvert fald ikke forsøgt at ændre på det. Men homoseksuelle par kan end ikke komme i betragtning som adoptivforældre. Det virker mærkeligt for ikke at sige dobbeltmoralisk.

Hvorfor må homoseksuelle par ikke blive vurderet med hensyn til egnethed som forældre ligesom andre par? Hvorfor skal homoseksuelle par diskrimineres alene på grund af deres seksualitet på denne måde? Der findes ingen dokumentation for, at homoseksuelle par skulle være dårligere forældre end andre – kun fordomme.

Med hensyn til det første punkt, mænds muligheder i et parforhold og mænds muligheder for at fungere som forældre i et parforhold, eventuelt i et ægteskab, så tager mænd i Danmark gennemsnitlig 2,4 ugers barsel eller 17 dage. Kvinder tager 25 uger i gennemsnit, dvs. omkring et halvt år. Det virker mærkeligt, at mænd ikke har lyst til at gøre mere ud af deres foræl-

dreskab, at de ikke prioriterer det højere, og det virker heller ikke optimalt for familien eller for barnets tarv, at fordelingen er skæv, som den er.

Det er derfor, vi i Det Radikale Venstre for et stykke tid siden foreslog, at den nuværende ramme for barselorlov fordeles på en anden måde: 14 ugers barsel øremærket til hver af forældrene, og hvis faderen vælger ikke at tage de 14 uger, falder de sidste 6 måneder væk. Bl.a. derfor bakker vi op om og er med i det forslag til vedtagelse, der i dag er fra oppositionspartierne.

Kl. 15.10

Erfaringer fra andre lande, bl.a. Norge, viser, at tiltag af denne type dels giver mænd mulighed for at være fædre, dels bidrager til ligestillingssagen på arbejdsmarkedet.

Det sidste punkt vedrører mænds mulighed for at være fædre, efter at et parforhold er gået i stykker. Lad mig understrege her, at det væsentligste hensyn i denne type sager selvfølgelig er barnets tarv. Barnet skal ikke være offer i en kønspolitisk kold krig. Men man må også sige, at det kun kan være i barnets interesse at have kontakt med begge forældre, og at forældrenes enes om det fælles ansvar.

Jeg har i denne sammenhæng stillet ligestillingsministeren en række afklarende § 20-spørgsmål, som skal forsøge at klarlægge fakta på området. Det er mit indtryk, at mænd ikke altid har den ret, de har krav på som den ene forælder til et fælles barn efter et brud. Men det er ikke sikkert, at det er loven, der er noget galt med. Det kan også være, at forvaltningen af loven ikke er optimal.

Men her til sidst takker vi SF endnu en gang for at bringe dette væsentlige område til debat.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og så går vi videre i ordførerrækken. Og den næste er fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Der var jo god grund til at være rigtig glad i går. Der var god grund til at være rigtig glad for, at LO og DA langt om længe havde gennemført en barselfond, en barselfond, som betyder, at de kvinder, som søger arbejde inden for LO og DA's område, ikke behøver at stå med hatten i hånden, hvis de er i den fødedygtige alder. Det var et rigtig, rigtig fint resultat.

Men det er ikke hele vejen. Og vi har ikke opnået den centrale barselfond, som flere af os havde stillet krav om. Hvis jeg var mand, er jeg ret overbevist om, at jeg ville være relativt rasen-

de over det forslag, som ligger omkring barsel-fonden. For mændene er jo blevet glemt fuldstændig i LO's og DA's forhandlinger om barsel.

Sølle 2 uger med fuld løn under barsel er, hvad fædrene får. De kommer altså til at bidrage til at betale for kvindernes barsel, og det er jo selvfølgelig fint. Det er en byrde, der skal deles ligeligt. Men mændene får intet ud af det selv – de får intet ud af det selv. De får ikke større rettigheder i forbindelse med de her overenskomster.

Og det lader altså til, mener jeg, at det er gået LO's og DA's næse fuldstændigt forbi, at fædrene i dag gerne vil have et tæt forhold til deres børn på lige fod med kvinderne, på fuldstændig samme måde som at det er gået de borgerlige partiers næse fuldstændigt forbi. I hvert fald er udkommet af den her aftale, at det fortsat bliver kvinderne, der tager barselordningen.

Hvorfor er det sådan, når vi står i en situation, hvor fædrene gerne vil være tættere på deres børn? Jamen det er selvfølgelig, fordi mændene tjener mest. Og det betyder altså, at når familien skal vælge, hvem det er, der skal på dagpengesats, så ender det selvfølgelig med at være den, som taber færrest penge, for ellers kan man ikke få det til at hænge sammen til hverdag.

Sådan er det, og derfor vil det fortsat være kvinden, der kommer til at tage størstedelen af barselordningen. Og det er selvfølgelig fuldstændig urimelig situation. Det er det både for kvinden, for manden og for barnet. Alle tre parter ville vinde ved, at man havde fuld løn under barsel i længere perioder for begge parter.

Jeg synes i virkeligheden, at den aftale, vi så indgik i går, og den debat, der har kørt det sidste halve år, understreger, at vi har behov for en central barselfond. Jeg synes, der er kommet meget få argumenter i den debat imod ideen om en central barselfond, medmindre det selvfølgelig handler om, at man gerne vil have kvinderne tilbage til kødgrøderne.

Jeg mener, at den fond skal dække både det offentlige og det private, sådan at der kommer en reel omfordeling af omkostningerne i forbindelse med barsel. Og jeg mener, at det skal være en fond, som sikrer fuld løn under hele barselperioden.

Så synes jeg sådan set også, at debatten i dag meget godt understreger, at vi bliver nødt til at lave noget lovgivning, hvor vi får reserveret en større del af barselordningen til manden.

I dag tager mændene omkring 5 pct. af de samlede barseluger i Danmark, og i Island, hvor

man har en anden model, nemlig hvor man har reserveret 3 måneder til manden, tager manden en tredjedel af barselugerne.

Det er jo selvfølgelig en meget stor forskel. Og det handler jo ikke om, at islandske fædre skulle være glattere for deres børn end danske fædre. Nej, det handler om, at der er en række barrierer, der gør, at mændene ikke tager barselordning, herunder selvfølgelig ligelønsspørgsmålet, men bestemt også det, at der bliver set skævt til, at manden tager barselordning, både fra kollegers side og fra arbejdsgiverside.

Kl. 15.15

Der er nogle, der kalder det tvang. Jeg ville altså nødig være kæreste med en mand, i hvert fald en, jeg skulle have børn med, som mente, at det ville være tvang at være sammen med sine unger, og jeg tror i virkeligheden også, at de fleste mænd ville kunne nikke genkendende til, at det skulle føles som tvang at være sammen med sine børn.

Hvis der nu skulle være nogle stykker derude, der synes, at det er så forfærdeligt at skulle bruge tid sammen med deres børn, efter at de er blevet født, så er det jo sådan, i hvert fald i den islandske model, at de sådan set bare kan lade være. Men det betyder jo, at barselordningen bortfalder. Det betyder, at der bliver 3 måneder kortere for familien at have barselordning i. I det danske tilfælde ville det betyde, at der var 9 måneder. Hvis familien ønskede 12, så ville de selv skulle ind og finansiere de resterende 3 måneder, for at kvinden kunne gå hjemme.

Der mener jeg, at vi som samfund må tage stilling til, hvad det er, vi vil være med til at finansiere. Og der mener jeg, at det er væsentligt at sige: Vi vil finansiere fuld løn under barsel i 3 måneder til manden, 3 måneder til kvinden og i 6 måneder til deling.

Der er et spørgsmål, der er blevet vendt her, og som hr. Troels Lund Poulsen fuldstændig afviste, fordi hr. Troels Lund Poulsen guddødeme ikke mente, at det var en del af debatten, og det er spørgsmålet om homoseksuelle mænds – og for den sags skyld også kvinders, men i det her tilfælde taler vi om mænd – ret til at adoptere.

Denne her forespørgsel handler om mænds muligheder og rettigheder i forbindelse med at være fædre, og det gælder da også de homoseksuelle.

Jeg kan ikke begribe, at Venstre i den forbindelse mener, at homoseksuelles ret til at adoptere er irrelevant, men det kan være, at hr. Troels Lund Poulsen – jeg kan se, at han har meldt sig

på banen – vil svare på det spørgsmål. Mener hr. Troels Lund Poulsen virkelig ikke, at det er en del af denne her debat?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg går ud fra, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil ved, at det er mig, der stiller spørgsmålene, og fru Pernille Rosenkrantz-Theil der skal svare.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at der er ikke noget med pligt eller spørgsmål og svar. Det er korte bemærkninger, sådan er forretningsordenen, både for den ene og den andens vedkommende. Man er fuldstændig frit stillet, om man vil stille spørgsmål eller ikke, og det gælder såvel den, der har ordet som ordfører, som medlemmer af Folketinget – bare for god ordens skyld.

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for ordet.

Jeg kan forstå, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil lægger op til i det forslag til vedtagelse, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil er medforlagsstiller til, at der er fuld compensation for mændene for de 3 måneders barselorlov, men det var et lidt andet resultat, vi fik, da vi spurgte fru Mette Frederiksen.

Er der en enighed blandt forslagsstillerne om det forslag, eller er man uenige om, hvordan forslaget skal føres ud i livet, hvis det måtte blive vedtaget?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes sådan set, det fremgår ret klart af det forslag, at der ikke står noget om fuld løn under barsel, så jeg tror, at hr. Troels Lund Poulsen, hvis han læser udtalelsen én gang til, så vil komme frem til samme resultat.

Det er fuldstændig korrekt, at Enhedslisten går ind for fuld løn under barsel; vi mener, at fuld løn under barsel er fuldstændig fundamentalt for, at man får en ligestilling på det område. Jeg er ikke overbevist om, at Socialdemokraterne og andre partier er enige med mig i det, og det vil sige, at det, der ligger i den udtalelse eller det forslag til vedtagelse, selvfølgelig er et spørgsmål om at tage et kæmpe skridt i den rigtige retning, nemlig at få reserveret 3 måneders barsel til manden.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Så jeg må forstå fru Pernille Rosenkrantz-Theil på den måde, at der er ikke nogen enighed om, hvordan og hvorledes forslaget skal føres ud i livet, for der er ikke nogen enighed omkring økonomien i forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Til det kan jeg sådan set blot sige fuldstændig det samme, som fru Mette Frederiksen gjorde tidligere, at det er sådan, at hvis man tager og udvider de 2 to uger til manden til at være 3 måneder til manden, så er der ikke noget behov for finansiering, eftersom det bliver taget fra de resterende uger. Der er ikke noget ekstra behov for finansiering.

Der, hvor den ekstra finansiering kommer ind, er jo, hvis man skal ind og give fuld løn under barsel, sådan som Enhedslisten gerne vil have. Vores forslag går på, at samtlige arbejdsgivere i Danmark skal betale 0,6 pct. af lønsummen til en central barselfond, og det dækker jo omkostningerne i forbindelse med fuld løn under barsel.

Det skal siges om de 0,6 pct., at i dag har fri-sørfaget betalt 2 pct. til en barselfond for at kunne dække omkostningerne ved barsel. For en del af de tunge kvindefag vil det betyde, at omkostningerne er langt lavere, end de er i dag, for industrien og andre tunge mandefag vil det betyde, at omkostningerne bliver større.

Når det kommer til forslaget til vedtagelse, så ligger der ikke et behov for ekstra penge. Det er dagpengesatsen, og det betyder, at det går fra, at det er mor, der får dagpengene, til at det er far, der får dagpengene, og derfor er der ikke noget behov for finansiering. Der er ikke nogen ekstra udgift.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, vi siger tak til ordføreren. Og så går vi videre til fru Bodil Kornbek.

Kl. 15.20

Bodil Kornbek (KD):

Det fremgår af ligestillingsministerens redegørelse, at et af de to nye indsatsområder er mænd og ligestilling, herunder med særlig fokus på mænd som fædre.

Det synes jeg er et rigtig godt initiativ. Men jeg synes jo også, at det er en lille smule interessant, når vi samtidig må bemærke, at VK-regs-

ringen i 2002 besluttede at fjerne 2 ugers fædreorlov for til gengæld at øge barselorlovens længde og det jo på trods af, at orloven rent faktisk blev brugt og var en rimelig succes.

Et af argumenterne for at fjerne fædreorloven var, at man ikke skulle tvinge fædrene til at passe deres børn, for det ville nemlig ikke gavne børnene spor og heller ikke mødrene, der skulle trækkes med en sur mand. Man kunne også vende den om og sige, at det heller ikke gavner hverken børn eller fædre at skulle trækkes med en sur kvinde. Men heldigvis vil jeg så sige efter debatten i dag, at retorikken har ændret sig.

For Kristendemokraterne er det vigtigt, at vi ikke tænker de to køn adskilt, når vi taler om ligestilling, arbejdsmarked, barselmulighed og familie. Vi mener stadig væk, som vi hele tiden har sagt, at det ikke er vores opgave som politikere, i hvert fald ikke Kristendemokraternes opgave, at blande os i, hvordan folk vil arrangere sig, hvordan familien ønsker det.

Men det er selvfølgelig vores opgave at diskutere de rammer, som vi sætter op omkring familiernes muligheder og familiens trivsel. Og det handler jo om løn under barsel, om ligeløn, pensionsmuligheder, fleksible arbejdstider, men det handler så sandelig også om tid til børn, tid til børn for både far og mor.

Vi har jo hørt flere sige i dag, at børn har gavn af en tæt kontakt til både mor og far, og vi er selvfølgelig optaget af, at det, som barnet har brug for og gavn af, også er noget, vi fastholder og har fokus på. Derfor er det også interessant at spørge, hvad årsagerne er til fædrenes manglende brug af barselorloven, når nu vi synes, det er gavnligt for børn at have en tæt kontakt til deres far såvel som deres mor.

Vi har en enorm uudnyttet omsorgsreserve i mændene. Vi taler om deres ikkebrugte omsorgsdage, den ubrugte barselorlov, barns første sygedag, ferie osv., osv. Jeg er overbevist om, at mange mænd i Danmark rent faktisk godt kunne tænke sig mere tid til deres børn, men afholder sig fra det af flere grunde.

Det, jeg synes er vigtigt, og som også en del af debatten jo har båret præg af i dag, er jo at se på de barrierer, der er i vores samfund eller i vores kultur, som er med til at fastholde et bestemt barselmønster.

Derfor synes vi også, at det er dér, vi skal gå ind og se, hvor barriererne er, og hvordan vi kan være med til at nedbryde de barrierer. Derfor vil vi heller ikke i dag sige, at det skal være et lov-

krav, at manden får 3 måneder af barselorloven, der bortfalder, hvis den ikke bruges.

Jeg kan så se ikke kun i forslaget til vedtagelse fra regeringspartierne og Dansk Folkeparti, men også af ligestillingsministerens indlæg, at der nu skal sættes en undersøgelse af arbejdskulturens betydning for mænds brug af barselorlov i gang. Det synes jeg er et rigtig godt initiativ, som jo også er med til at vise, hvilke barrierer det er, vi taler om.

Et af de tiltag, som Kristendemokraterne flere gange har haft på dagsordenen og også har ønsket at arbejde for, er en central barselfond, fordi det også kan være med til at bringe nogle af de barrierer, der er, ned. Det er jo vigtigt, at man ude på arbejdspladserne ikke kun økonomisk, men også i virksomhedernes planlægning regner med, at både mænd og kvinder tager del i en barselorlov.

Derfor skal vi ind og se på barriererne og de muligheder for at kunne være med til at ændre den kultur, der kan være, ikke kun samfundsmæssigt, men sandelig også på arbejdspladserne, for at vi kan få et skred i udviklingen og også nogle ændringer til gavn for familien, både for mand, kvinde og barn.

Det er dog vigtigt, synes jeg, til sidst at sige, at det ikke er nok for Kristendemokraterne, at forældre kan være borte fra arbejdsmarkedet i en periode, mens børnene er bittesmå. Det er altså også den almindelige dagligdag, mens de vokser op, som er med til at gøre forskellen.

Derfor er det vigtigt, at vi også i længere perspektiv, mens børnene vokser op, stiller spørgsmål om arbejdskultur, stiller spørgsmål om ligestilling, men også forholder os til den udfordring, vi alle står i, nemlig en bedre sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv.

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til ordføreren. Så er det fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører for forespørgerne.

Jeg beder de nytilkomne medlemmer om at forholde sig i ro, mens fru Anne Grete Holmsgaard har ordet. Der skal være ro!

Kl. 15.25

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Tak, hr. formand.

Jeg synes faktisk, det har været en tankevækkende debat. Jeg synes, det er fremgået ret klart, at højre side af Folketingssalen ikke rigtig kan finde ud af at anerkende unge mænd som selvstændige individer i forhold til deres børn. Det

bliver godt nok hele tiden pakket ind i begrebet familie, men kernen er jo i virkeligheden, at man faktisk ikke accepterer og ikke anerkender, at unge mænd, unge fædre er noget andet end husmodererstatninger. De er selvstændige individer, der har ret til og behov for nogle rettigheder på det her område.

Og hvorfor er det så, at de har så meget brug for nogle rettigheder? Af fuldstændig de samme grunde som kvinder i mange år har kæmpet for rettigheder for at blive ligestillet på alle de områder, hvor kvinder har stået i den svage position, har der faktisk været et bredt flertal herinde, der har anerkendt, at det var vigtigt, at man kæmpede for kvinders rettigheder, for ellers ville man ikke få ligestilling. Det gælder ligelønslov, det gælder alle mulige andre lovgivninger, hvoraf en meget stor del er vedtaget med et bredt flertal.

Her har man altså anerkendt, at der skulle rettigheder til. Men man er ikke nået til det punkt for højrefløjen endnu, hvor man har anerkendt, at fædre også skal have nogle rettigheder. De er og bliver stadig væk en slags moder- eller husmodererstatning på det her område i forhold til deres børn.

Når man vurderer debatten i dag, så var der desværre ikke nogen sprækker. Kedeligt nok. Til gengæld kan jeg så konstatere noget meget glædeligt, nemlig at vi er fire partier, der har kunnet stå sammen om at få lavet et forslag til vedtagelse. Det bliver godt nok stemt ned af regeringen, men ikke desto mindre er det faktisk meget skelsættende.

For konsekvensen af det forslag, som vi har fremlagt fra os selv, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Enhedslisten, betyder jo, at vi efter et regeringsskift, hvor der måtte være flertal blandt de her partier, altså vil få 6 ugers fædreorlov, og det vil virkelig være et gennembrud.

Så også af den grund vil jeg bare sige, at det er virkelig vigtigt at få det regeringsskift hurtigst muligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 69 af Troels Lund Poulsen (V), Louise Frevert (DF) og Helle Sjelle (KF) (se side 7253) vedtoges med 62 stemmer (V, DF og KF), mod 45 (S, SF, RV, EL og KD).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 68 af Anne Grete Holmsgaard (SF), Mette Frederiksen (S), Naser Khader (RV) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) (se side 7252).

Hermed sluttede forespørgslen.

Første næstformand (Svend Auken):

Herefter går vi til dagsordenens punkt 15. Jeg vil gerne bede om betydelig mere ro i salen!

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forhandling om redegørelse nr. R 9: Ministeren for ligestillings redegørelse af 11. marts 2004 for ligestillingsindsatsen i 2003 og perspektiv- og handlingsplan for ligestilling for 2004.

(Anmeldt 11/3 2004. Redegørelsen givet 11/3 2004. Meddelelse om forhandling 11/3 2004).

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg vil gerne starte med på vegne af Venstre at sige tak til ministeren for perspektiv- og handlingsplanen, som rummer en lang række gode og konstruktive tiltag. Som jeg også har sagt før under vore ligestillingsdebatter, vil jeg også gerne konstatere, at vi stadig væk i Danmark ligger i den absolutte top, når vi diskuterer ligestilling.

Kl. 15,30

Det er ikke uden grund, at vi både i Europa og i resten af verden opfattes som et land, der er nået langt. Vi er nået langt, når det gælder lige muligheder for kvinder og mænd, og den høje grad af ligestilling i Danmark betyder også, at det enkelte menneske, den enkelte kvinde, den enkelte mand, har mulighed for at vælge det liv, han eller hun ønsker sig.

Derfor er der heller ikke nogen grund til i dag at være alt for pessimistisk over ligestillingssituationen. Der er selvfølgelig altid ting, der kan gøres bedre, ting, der kan gøres anderledes, men det er meget, meget vigtigt at konstatere, at vi